

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani, 23. januarja.

Odkar se je pričelo v Evropi narodnostno gibanje, sili se jezikovno vprašanje neprestano na površje dnevne diskuzije. Zdaj pa zdaj potisnejo je raz dnevni red, a vedno se zopet kaže potreba baviti se z njim, pretresovati ga, posvetovati se o njem, dokler da bode naposled rešeno definitivno. Interpelacija dra. Sturma na načelnika jezikovnega odseka v zadnjih dneh — je zopet povod, da časniki, zlasti nemško-liberalne stranke, polnijo svoje predele z razpravami o tem predmetu in da se pri tem poslužujejo bojnih sredstev, katerih smo pri njih že od davna vajeni, in ta sredstva so: neresnica, sofizmi, perfidija in jednaka šara, katere treba v opravičevanje katerekoli krivične reči.

Koliko je Nemcem v boji proti Slovanom do resnice, kaže exempli gratia govor znanega dra. Weitlofa, kateri je govoril 9. decembra l. l. v Lincu zbranim liberalnim volilcem o položaji Nemcev v Avstriji in mej drugimi abotnostimi, katerih danes ne moremo vzeti na rešeto, tudi trdil, da je v Kranjskeji vedno 55 % prebivalstva z doma, in le 45 % prebivalstva redno doma. Kje je dr. Weitlof dobil podatke k tej goropadnej trditvi, nam ni znano — verjetno, da od nemčurskih kolovodij, — to pa pre dobro znamo, da mož, ki ima dovolj predrznosti kaj takega trobiti v svet in take neresničnosti rabiti v dokaz potrebe nemščine, tudi v družih svojih argumentih ni ravno izbirčen.

Ako tako govori „generalissimus dr. Weitlof“, je popolnem naravno, da njegova poslužnica „Deutsche Zeitung“ — ki je včeraj priobčila gori omenjeni govor — posnemaje svojega mojstra, tudi ni posebno skromna. In res, mej drugimi stavki čitamo v njej tudi trditev: „Že dan danes je Nemcem zaprtih v državnih službah veliko mest, za katere rabijo le funkcionarji, dveh jezikov zmožni!“

Ta stavek čita se v listu prav dobro in Nemec, ki ga bere, uverjen bode, da se njegovi rojaki res zatirajo in tlačijo. Kdor se pa ogleda po našej do-

movini, izprevidi na hip, da je v javnem življenji vse drugače, da so sodnijski in politični uradniki v ogromnej večini Nemci, ali kar je še hujše, narodni odpadniki in da si še dandanes marsikateri narodnjak mora kruha iskati drugod. In vsi ti Nemci, pri nas nastavljeni, zmožni so jedino nemškega jezika — morda jih je 4%, ki za silo slovenski lomijo — in na ljubo njihovej utragljivosti ali nezmožnosti, priučiti si vsaj jednega drugega jezika, mora vsakdo izmed nas pri sodnijskih in političnih uradih — z malimi izjemami — pri železnicah in sploh v vseh strokah javnega življenja nemški občevati, zaradi teh gospodov ne dobimo mi svojih pravic, kajti neovrgljiva istina je to, da so glavna zapreka in najglavnejši nasprotniki ravnopravnosti ravno uradniki. Kakor hitro imamo uradnikov slovenščine zmožnih, ne bode nam treba več trdih bojov za upeljavo našega jezika v urade in upeljava naščine v javno življenje bode le naravna in brza posledica.

Navedeni stavek „D. Ztg.“ obnavlja že studno nemško pretenzijo, da Nemec že po rodu pripada „izvoljenemu narodu“, katerega jeziku mora biti odprt širni svet, vsem drugim narodom pa biti sojeno, priučiti se nemščine, sicer so izgubljeni. To je gotovo slabo podprta oholost, ki vzbuja v še tako hladnokrvnem človeku vsaj nevoljo. Na drugej strani pa, ako stvar motrimo popolnem objektivno, moramo celo želiti, da Nemci vsaj pri sedanjih razmerah ostanejo pri dosedanji oholosti in se ne učé nobenega drugega jezika. Odpor proti nemščini je čim dalje silnejši, narodi zavedajo se vedno bolj svojih pravic, in če je res, da je „nevednost najdražja stvar v deželi“, obistinil se bode ta izrek tudi v jezikovnem vprašanji. Mi vsaj smo se premnogokrat preverili, da je Nemec prišedši v naše kraje, ako se je le nekoliko začel pečati z našim jezikom in se obnašal nekoliko tolerantno nasproti našim težnjam, v kratkem popel se na višo stopinjo in mnogi ima zahvaljevati svoje dostojanstvo plitvemu znanju slovenščine, da, ima celo taci, katerim je jedini faktum, da so bili člani te ali one

Čitalnice, pripomogel, da so preskočili marsikategore narodnjaka, kajti kar: je služilo tacemu Nemcu v prospeh, v pohvalo, to štel se je narodnjakom iz lahko umevnih uzrokov v greh in tako se je Nemcem na škodo narodnjakov prednost dajala. Dokler se tedaj dosedanje razmere in capite et membris ne predrugačijo, dokler so možni taki dogodki, kakršni so baš omenjeni, bi mi bili tega prepokornega mnenja, da je nam celo hasnoviteje, ako Nemec nobenega drugega jezika razen svojega ne zna.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. januarja.

Eksekutivni komitet desnice državnega zbora imel je v nedeljo posvetovanje, kojega so se udeležili tudi člani gospodske zbornice komiteta grof Falkenhayn, knez Czartoryski, baron Helfert in dr. Habětinek; vlada ni bila zastopana. Govorilo se je v prvi vrsti o tem, kako stališče naj zavzema desnica proti novim davčnim predlogom in še o drugih nedognanih vprašanjih. Izmed teh predlog pride najprej na vrsto ona o osebnih dohodnini, najzadnja pa ona o pridobitni. Gledé jezikovnega vprašanja, ki je imelo še tisti dan zvečer priti v razgovor v dotičnem odseku državne zbornice, misli desnica o predlogu grofa Wurmbbrandta (za proglasitev državnega jezika) staviti nasvet, da se preide o njem na dnevni red. To bi povsem odgovarjalo programu desnice, po katerem naj se za zdaj narodnostna in ustavna vprašanja umaknejo gospodarskim.

V ogerskem državnem zboru bila je včeraj debata o protižidovski peticiji iz Topolcze, katera zahteva: odpravo postave o emancipaciji židov, prepoved, da si židje ne smejo pridobivati nepremakljivega premoženja in ne ustanovljati samostojnih konfesijonalnih šol. — V neodvisni stranki nastal je vsled te peticije razpor. Stranka se je namreč izrekla za obdržanje židovske emancipacije in je označila to vprašanje za strankino. Proti temu pa so protestovali antisemiti, poudarjaje, da bi bila le deželna konferenca opravičena, staviti vprašanja za celo stranko merodajna. Na to je stranka še jedenkrat sklepala in ukrenila ostati pri prej-

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Bela.

(Dalje.)

— Od tistega dne, ko sem prvokrat videl tvojega Karagosa, besedoval je dalje Azamat, ko sem prvokrat videl, kako je skakal in izbijal iskre in pesek izpod kopit — čutim nekaj v svojih prsih, in za vse drugo mi ni nič mari. Najlepši jahači mojega očeta mi niso več všeč; sram me je, jezdariti jih... Vedno sem žalosten, po cele dneve mislim samo na tvojega konja, njegovo lepo grivo in gibčno hojo. Dozdeva se mi, da njegov bistri pogled išče mene. Z jedno besedo: jaz umrjem, ako mi ne daš tvojega konja.

Azamat začel se je jokati. In vender imel je ta deček železno voljo in nikoli ni jokal, še kot otrok ne.

Za odgovor začne se mu smejati Kazbič.

— Čuj, rekel mu je Azamat s trdim glasom: glej, jaz sem na vse pripravljen. Če hočeš, odpeljem ti svojo sestro. Sam veš, kako ona poje, pleše in kako lepe zlate vezarje izdeluje. Lepšega dekleta ni v sultanovem haremu!... Povej, Kazbič, ali jo hočeš? Počakaj jutri blizu brezdnov v gozdu, tam kjer se v vanj izliva potok in jaz ti jo pripeljem... Mar Bela ni toliko vredna kakor tvoj Karagos?

Kazbič je molčal; zastoj je prosil in jokal se Azamat, zastoj se je jezil...

Ko je bilo Kazbiču zadosti, zaklical je: Pusti me v miru, neumni deček! Ti hočeš jahati mojega konja? Ne naredil bi tri korake, pa bi te vrgel na tla in razbil ti glavo.

— Mene, zavpil je Azamat in sunil s kinžalom Kazbiča; kinžal pa je spoddrsnil ob oklep gorca. Kazbič je zalučal Azamata s krepkimi rokami v ograjo, da se je kar potresla.

Tu bo že ropot, mislil sem si in hitel sem v hlev, da odpeljem najina konja zkoz zadnja vrata.

Malo minut pozneje bila je že vsa hiša po konci. Azamat tekkel je namreč z raztrganim plaščem v sobo ter povedal, da ga je hotel zadaviti Kazbič. Hitro planili so vsi po svoje puške — in boj se je začel, krik, ropot, strel — vse navskriž. A Kazbič dvignil se je urno na konja in s sabljo si je napravil pot zkoz ljudi, ter je zginil hitro, kakor vrag.

— Pojdite, rekel sem Pečorinu, in prijel ga za roko; najbolje je, da greva, nevarno je mej tujci piti ga malo preveč.

„Počakajva malo!“, rekel je. „Radoveden sem, kako se to konča.“

— Dobro že ne! Ti Azijati so že taki: najprej se napijo, potem se pa pobijajo.

Usedla sva se na konja in odšla domov.

— No, kaj pa je bilo s Kazbičem, vprašal sem radoveden stotnika.

— Tacega človeka ne dobe tako lahko, odgovoril je in izpil svojo čašo čaja.

— Ali ga ni noben ranil?

šnjem sklepu, ob enem je antisemite ostro napadala tako, da bodo najbrž vsi izstopili iz stranke.

Vnanje države.

Iz **Skadra** se telegrafuje „Agr. Ztg.“, da so se v mestu albanski gorjanci in turški vojaki hudo sprli in stopili; prišlo je do krvavega boja, v katerem sta dva Albanci izdihnila svojo dušo. Vsled tega je baje razdraženost Albancev jako narasla.

Odnosaji mej **Vatikanom** in **Prusijo** so še vedno napeti, vzlic pismama, koja sta si bila pisala sv. Oče in cesar Viljem. Poverjenik pl. Schlözer ne pride skoro nikdar v avdienco kardinala drzavnega tajnika. Obravnave so običale pri točki dolžnost napovedi. Pruska vlada zahteva mej drugim tudi, da se naj kardinal Ledochowski iz Vatikana odstrani, da ne bi mogel uplivati na obravnavanja; papež pa se k temu ne more odločiti.

V soboto predložil se je v **francoski** kamori načrt postave, s katero bi bil predsednik republike pooblaščen, da sme vsakega uda onih družin, katere so nekdanj Francijo vladale, ako bi njega navzočnost utegnila škodovati varnosti države, z dekretom, sklenenim v ministerskem совету, prognati. Princi, kateri služijo v armadi, mogó se staviti v disponibiliteto. Drugi načrt, premenjajoč tiskovno postavu z l. 1881., določuje, da se naj oni, kateri so se zakrivil psovovanja na vlado in republiko, pokličejo pred policijsko-strahovalno sodišče. Ballue (radikalec) je predlagal, da se naj orleanški principi izbrišejo iz armade in je zahteval nujno obravnavanje svojega predloga. Ministerstvo je pritrdilo nujnosti, ker je važno, da se vsa ta vprašanja naglo rešijo. Prva predloga vlade in pa Ballue-tov predlog oddasta se komisijonu, katera ima danes volti odseke za predposvetovanje Floquet-ovega predloga. — V gradu Chantilly pri Parizu obiržal se je zadnje dni nekaj obiteljsk svet Orleanidov, kojega so se udeležili tudi mnogi deputiranci in senatori. Nasvetovalo se je, da naj vsi udje orleanške družine priobčijo vkupno izjavo, v katerej naj protestujejo, da se njihovo ime stavi v zvezo s kako konspiracijo proti republiki. Orleanidi ne želé družega, nego da mirno uživajo francosko državljanstvo in po svojih močéh služijo domovini, katera potrebuje vseh svojih sinov. — Princ Amadeo (brat kralja Humberta) povabil je priaca Napoleona, da naj pride v Turin, ako bi imel biti pregnan. Napoleon pa misli baje v London podati se.

Dopisi.

Iz **Gradca** 22. januarja. [Izv. dop.] Tukajšnja Čitalnica priredila je 20. t. m. svoj prvi društveni večer, katerega se je udeležilo mnogo udov in gostov. Ta večer je bil v vsacem oziru zanimiv. Gospod profesor Hauptman čital je jako obširen spis o Juriji Vegi in njega delovanji. Sodili so vsi gospodje tako, da je bil ta spis izvrsten in v vsacem oziru dovršen. Če se premisli, da je bil Jurij Vega naš rojak, kateri se je v svojih knjigah sam spominal svoje domovine, ter javno izrekel, da se ima za svojo kariero največ zahvaliti ljubljanskemu liceju, če se nadalje uvažuje, da je bil Vega slaven matematikar in odličan rojak, a žalibog nam dosedaj še premalo znan, moramo biti gosp. Hauptmanu jako hvaležni, da nam ga je tako temeljito

popisal. Razvideli smo iz spisa, da je gosp. pisatelj mnogo studij in truda stal. Upamo, da bode g. pisatelj kmalu priobčil ta svoj spis. Tudi za zabavo skrbel je odbor. Gg. pevci pod spretnim vodstvom gosp. Flisa peli so več slovenskih kvartetov prav izvrstno. Pozno v noči razšli smo se v najboljši volji, želeči, da bi temu prvemu večeru sledil kmalu drugi.

Na graškej c. kr. pošti stal je pred 10 dnevi mimo nemškega napisa tudi slovenski: Nabiralnica c. kr. poštne hranilnice, a stal je samo dva dni. Vodstvo je razvidelo, da bo nemštvo v nevarnosti, ako še dalje pusti slovenski napis, zato ga je odstranilo. Risum teneatis amici!

Rektorat graške univerze izdal je sledeči oklic: „An die italienischen Studenten der Grazer Universität! Der unterzeichnete Senat nimmt von Vorkommnissen der neueren und neuesten Zeit Anlass, die oben bezeichneten Studierenden mit aller Entschiedenheit von jeder Beteiligung an politischen Kundgebungen und Demonstrationen abzumahnern. Indem sie sich solcher enthalten, wahren sie nicht nur den Charakter hiesiger Universität, als einer der Wissenschaft geweihten Stätte, sondern befolgen sie auch ein Gebot des wohl verstandenen eigenen Interesses, welches ihnen gebietet ihre Studienzeit der Beschäftigung mit der Wissenschaft zu widmen. Nichts gefährdet mehr die Erreichung des damit verbundenen Zweckes und vereitelt sicherer die stolzen Erwartungen, welche die Angehörigen der Studierenden in diese setzen, als das der eigenen Zukunft vorgeifende Streben durch Billigung politischer Agitationen, besonders solcher, welche einen an sich verwerflichen Zweck verfolgen, sich frühzeitig bemerkbar zu machen. Wenn gleich der akademische Senat eine andere Absicht als die oben erwähnte bei jenen Vorkommnissen nicht voraussetzt und auf diese Voraussetzung hin es heute bei einer blossen Ermahnung bewenden lässt, so ist doch dieser Beweis wohlwollender Fürsorge nicht als Zeichen anzusehen, als würde er anderen Falles an der ihm obliegenden Energie gegen diejenigen es fehlen lassen, welche nachweisbarer Massen mit sträflichem Vorsatze in das Getriebe politischer Parteien sich mengen.

Der akad. Senat hofft aber mit aller Zuversicht, dass ihm die Entwicklung ernster Strenge erspart bleibt, indem er sich an das Pflichtgefühl und an die Einsicht der ital. Studierenden mit dem väterlich gemeinten Rathe wendet, den er ihnen hiermit erteilt. Dito 19/1. 1883. Bidermann m/p. rektor.“

Znano je, da od tedaj, ko, kakor stara pesem pravi: „Rabelj se za gavge spravi, Dene štrik okoli vratu, Le en malo je zaškripalo, In — Oberdank je bil mrtu“, italijanska mladina še bolj rogovili, kakor je preje.

Iz **Trsta** 21. januarja. [Izv. dop.] Irredenta še vedno igra svojo ulogo vladi pod brkam. Oberdank je pri teh patronih postal pravi malik, jezi jih, da se je do najvišje stopinje na vislice dvignol. Včeraj namreč, kakor se izza kulis poizve-

dava, bil je irredeutovski imenitni dan, ustanovili so so skrivno društvo Oberdank, policija je zasačila več proklamov s črnim robom, v katerih se hučujejo čez Avstrijo. Vsako tako stvar vlada po navadi zakriva in prikriva, pa pri vsem tem vse na beli dan pride. Lahončiči, zlasti sinovi Izraela, so posebno v tej stroki na mestu in ta zalega zasluži, da se črti po vsem svetu.

Burja, katere smo mesce in mesce želeli, trajala je skoro 14 dnij, na morji se ni pripetilo posebnih nesreč, kakor, da je debele verige in najdebelejše vrvi trgala kakor niti. Švedska fregata, katera je minoli teden v najhujši burji prijadrala v našo luko, čemer se je bilo čuditi, je še le v soboto zamogla običajne strele iz topov v pozdrav avstrijske zastave izvršiti. Na kraj ni mogel do večeraj noben človek, kajti cela Adrija je bila peneča in v dimu vode zavita.

Ples tržaške Čitalnice sinoči v dvorani „Monte verde“ bil je prav animiran, plesalo je četvorico nad 60 parov, godba je bila dobra, trajal je do jutra.

„Delavsko podporno društvo“ bo imelo ples v gledališči „Fenice“. Ples obeta biti jako živahen, ker se že ves delavski, kakor drugi stanovi veselé, videti tako pisane množice samih domačinov.

Bilanca „delavskega podpornega društva“ je ravnokar izšla. Bilanca je prav ugodna, vidi se, da se je odbor trudil po vseh močéh, da je društvo do take stopinje spravil, da ga zavidajo nasprotniki.

Z Dolenjskega 18. januarja. [Izv. dop.] Pred nekoliko dnevi bila je pri neki tukajšnji sodnji obravnava proti mesarijem, ki so bili zatoženi dejanja, ki se mej omikanim svetom nikjer ne čuje. Stali so pred sodnikom trije obtoženci, ker so cerkovino pri ljudéh pobirali, domov nosili, doma jedli, sušili, iz cerknenih prašičev delali klobase in je razprodajali. Te grdobe žrli so meso krepanih živali, ki so poginile vsled kužnih bolezni, in ni jim prav nič škodovalo, in ko so jim žandarji meso proč jemali, so se celo hvabili, koliko so že mesa pojedli. Jeden je rekel: Že več centov takega mesa sem pojedel, pa mi nič ne škoduje. Kaznovani so bili nekaj malega, sramota za ves okraj pa je velika. Kdo bi si kaj takega mislil? Uzrok tej prikazni je nemškutarija. V dotičnem okraji bil je več let nemčur za župana, ob enem pa tudi ogleda mesa. Krojač po obrti ogledovanja mesa prav nič razumil ni, za tega delj tudi ni ogledaval nobenega prašiča in nobenega teleta, le staro govedo in še to površno. Bil je pozneje sicer sam mesar, a klali so mu le drugi in nikdar ni dal nobene živali pregledati, je li zdrava ali ne, akoravno je vsako leto veliko telet in prašičev poklal. Ker je bil nemčursk kričač, so mu nemčurji stregli na vso moč, povzdigovali so ga na vse kriplje in pred kratkim umrši okrajni glavar stavil ga je drugim županom v vzgled. Preveč bi imel pisati, ako bi vse na drobno poročal, kako se je županovalo. Postavili so tega župana-krojača tudi prvomestnikom pri cestnem odboru. Sam ni znal voditi ni jedne ni druge zadeve, ker nit pisati ne zna. Žena njegova naučila se je podpisavati njegovo

— To Bog ve. Ti roparji imajo trdno življenje. Videl sem jih v boji, marsikateri bil je že ves predrť kakor sito, pa je še vedno vihtil sabljo.

Stotnik umolknil je nekaj minut, potem pa zopet nadaljeval.

— Ne vem vraga, zakaj sem povedal Pečorinu pogovor, ki sem ga slišal. To mi bo vedno žal. Ta se je lisiče posmejal in njegov sklep bil je gotov.

— Kakšen sklep? prosim povejte dalje!

— Štiri dni potem prišel je Azamat k nam v trdnjavo in šel k Pečorinu, ki mu je vselej pripravil kak obliček. Jaz bil sem ravno pri njem, govorili smo o konjih in Pečorin hvalil je Kazbičevega konja, kako je lep, hiter kakor gorska srna, da cel svet nema takega. Oči so se bliskale mlademu Tatarju. Jaz skušal sem napeljati govor na kaj družega, a Pečorin napeljal ga je hitro zopet na Kazbičevega Karagosa. To se je ponavljalo vselej, kadar je prišel Azamat. Čez tri tedne opazil sem, da je deček začel hujšati — kakor kak strastni ljubimec v romanih. — Še le pozneje sem bil zvedel, kaj

se je bilo zgodilo. Pečorin zmešal je popolnoma dečku glavo. Nekega dne rekel mu je: „Kaj ne Azamat, ti misliš samo na Kazbičevega konja, a ga ne moreš dobiti! Reci, kaj mi daš, če ti ga jaz pridobim?“

— Vse kar hočeš, odgovoril je Azamat.

„In jaz obljubim ti ga dobiti, a le, ako boš držal obljubo.“

— Jaz prisezam . . . a prisezi tudi ti!

„To se razume samo po sebi. Jaz ti pridobim konja, ti mi pa pripelješ Belo.“

Azamat je molčal.

„Ti tedaj nečeš? Tudi prav. Mislil sem, da si mož, sedaj pa vidim, da si otrok. — Ti si še premalad, da bi jezdil Karagosa.“

Azamat bil je rudeč od jeze.

— A moj oče, ječlal je.

„Tvoj oče, ali ne gre nikdar z doma?“

— Se ve, da gre.

„Tedaj gre!“

— Že velja, ječlal je Azamat, bled kakor zid: Kdaj pa?

„Prvikrat, kadar pride Kazbič k nam v trdnjavo. Obljubil je prignati nam dvanajst koštrunov. Drugo je moje delo. A ne pozabi svoje obljube.“

Bilo je dogovorjeno . . . Res ostudna prigodba. Ko sem jaz zvedel to, očital sem Pečorinu, da ni lepo. On pa mi je odgovoril, da se bo še štela srečno divja Čerkesinja, ako bo njegova žena, da tudi ni napačno, ako malo kaznujemo tega roparja Kazbiča. Povejte mi, kaj sem hotel odgovoriti na taka dokazovanja . . . Takrat pa še nisem vedel ničesar, kaj sta se dogovorila Pečorin in Azamat. — Čez malo dnij prišel je Kazbič, in nam ponudil koštrunov in medu na prodaj. Jaz sem mu rekel priti drugi dan.

— Azamat, rekel je Pečorin mlademu Čerkesu, ki je bil ravno pri nas: Jutri je Karagos tvoj, ako mi pripelješ Belo; če ne, ga pa nikoli ne boš imel.

(Dalje prih.)

ime. A pri svoji duševnej nezmožnosti bahal je in šopiril se in kričal zoper vsako narodno podjetje, pri tem pa naprej županil in opravljaj poslove cestnega odbora, nikdar pa ni dal oklicati, kdaj so na ogled računi in proračuni. Ta nemčurski kričalec, kateri kot prvomestnik cestnega odbora ima na stotine novcev na razpolaganje, katere lahko rabi za svoje potrebe, prišel je do vse slave in časti, imenovan je tudi sodnijskim cenilec: Krojač pa sodnijski cenilec, kako se to ujema! Ker je toliko poslov v jednej osebi združenih, je naravno, da ni imel časa, da bi upeljal novo mero in vago, da bi skrbel za cimentiranje, tedaj se tukaj še vse po starem kupuje in na starih tehtnicah vaga. Jedino krčmarji točijo vino na novo mero, sicer pa kakor pred 30 leti vse po starej meri in vagi celo na trgu. In kljubu vsem tem neprilikam ta nemčurski krojač še vedno zvo-nec nosi, ker ga podpirajo tudi stanovi in to še sedaj, proti katerim je vedno zabavljaj in še zabav-lja in katere zna na vsak mogoči način grditi in sumničiti. Naj tudi ti stanovi ravnajo po gaslu „Svoji k svojim“ in naj bi ostajali pri narodnjakih in samo narodnjake podpirali.

Domače stvari.

— (Trgovinska in obrtna zbornica) je v seji dne 19. t. m. volila dosedanja predstojnika za leto 1883. gosp. Josipa Kušarja predsednikom in gosp. Janeza Horaka podpredsednikom. Sklenila je trgovinskemu ministerstvu na ukaz od 5. dne januarja 1883 poročati, da na Kranjskem ni tovarna, katere bi izdelovale pokajoče živo srebro in da tedaj odpade odgovor na vprašanja: koliko se tega živega srebra na leto napravi in koliko se za to alkohola porabi. Ces. kralj. okrožni sodnji v Rudolfovem se ima naznaniti, da zbornica ne more v mislu ministerskega ukaza od 2. decembra 1864. leta številka 89. drž. zak. predlog staviti za umeščenje dveh prisodnikov pri trgovinski sodnji v Rudolfovem, ker ji ni znano, kateri protokolirani trgovci in obrtniki novomeški imajo one lastnosti, ki jih terja omenjeni ukaz ministerski. Pošlje se tedaj izpisek protokoliranih firm v Rudolfovem okrožni sodnji s prošnjo, naj ona naznani, katere imajo v omenjenem ukazu zaznamovane lastnosti. — Sprejela je zbornica poročilo o razsoji pisem, katere je predložila jedna tovarniška firma c. kr. oblasti, na katerih podlagi naj bi se ji odmeril davek.

Pritrdilo se je poročilu, zadevajočemu skladišča, v katerem se izraža misel, da ustanovo skladišč ovirajo železniške tarife in dokler se te ne spremené, ni mogoče ne za žito ne za druge stvari na Kranjskem skladišč napravljati. Konečno zbornica sklence ministerstvu prošnjo predložiti, naj bi spremenilo §. 3 postavnega načrta, kateri določuje, koliko ur sme delavec v rudokopu na dan delati, tako, da bi ustrezal delavcem in posestnikom rudnikov in fužin.

— (Občni zbor dramatičnega društva) vršil se je v ponedeljek ob 7. uri v Čitalnici. Prvosednik pozdravi zbrane ude in naglašja, da se je odboru posrečilo izvežbati nekaj igralnih moči, katere so že s precejšnjim uspehom javno nastopile. Dramatična šola se bode nadaljevala in, ako bodo igralne moči tako lepo napredovale, potem bode morebiti že drugo leto mogoče, uvesti zopet redne slovenske gledališke predstave. Zbor pohvalno vzprejme poročilo g. prvosednika. Neutrudljivi blagajnik dr. Josip Stare poroča o denarnem stanju dramatičnega društva. L. 1882 bilo je dohodkov 1876 gld. 78 kr., stroškov pa 1869 gld. 3 kr., tako da je ostalo 7 gld. 75 kr. Stan premoženja je koncem l. 1882, 5580 gl. Zbor izreče g. prvosedniku Murniku in neutrudljivemu blagajniku dr. Stare-tu zahvalo. V odbor se izvolijo gg. Maks Pletersnik, Josip Celestina, Ivan Hribar, dr. vitez Bleiweis-Trsteniški, Ivan Trtnik, Ivan Jan, Fran Wiesthaler, Karl Žagar, Ignacij Valentincič in dr. Zarnik. Prvosednikom je bil izbran g. Ivan Murnik, blagajnikom g. dr. Stare. Obširneje poročilo tajnikovo o delovanju društva še priobčimo.

— (Redek izgled rodoljublja.) Znani domoljub, tovarničar gospod Valentin Krisper v Ra-tečah, kupil je 100 sreček „narodnega doma“. Želeti bi bilo, da najde mnogo posnemalcev.

— (Sokolove maskarade odbor) je v svoji včerajšnji seji mej drugim tudi določil, da se pri maskaradi ples prične še le po 9. uri, od 7. do 9. ure pa bode promenada in sprejem raznih grup in mask. — Pri nastopu posameznih grup svirala bode godba potnice. — Pretekla leta bila je to velika napaka, da se je ples takoj s 7. uro pričel in se vsled tega v prevelikej gneči razue lepe maske in celo grupe popolnem prezirale.

— (Prva promocija) na českem včeučilišči v Pragi bila je 19. t. m. in promoviran bil je baron Otokar Pražak, sin pravosodnega ministra. Kandidat razpravljaj je pravice pisatelj.

— (Letni veliki somenj sv. Pavla) zadnji ponedeljek bil je jako živahen, kajti prišlo je mnogo kmetskega ljudstva celo iz daljnih krajev. Goveje živine prignalo se je do 500 glav in bila je kupčija jako živa, cene dobre. Živinski kupci iz Trsta, Gorice, Reke in Pulja kupili so nad 200 glav, živinski trgovec iz Tirolskega samo 30 glav, tudi iz Gradca so bili mesarji, kateri so kupovali za Dunaj. Ljubljanski mesarji so kupili nad 70 glav. Konj je bilo kakih 300 in so kupci iz Laškega in Koroškega kupili do 100 konj in dobro plačali. Tudi v drugih strokah trgovstva bla je kupčija precej živahna, kajti mnogo je ženitev, mudi se pa tudi, ker je predpust jako kratek.

— (Meniševsko bralno društvo v Begunjah) je znanega rodoljuba g. Fr. Hrena izvolilo jednoglasno predsednikom.

— (Iz šolskih krogov.) Dne 18. januarja t. l. vršila se je v Litiji volitev dveh zastopnikov učiteljsstva v okrajni šolski svet. Ob desetih dospe c. kr. okrajni glavar g. Gril v šolo, kateri je vodil volitev mesto na Dunaji bivajočega c. kr. okrajnega nadzornika g. B. Taufferer-ja. Izmej 33 v okrajni nameščenih učiteljskih močij zbralo se jih je le 29 ter je bila po tem takem absolutna večina 15 glasov. Izvoljena sta za bodočo šestletno dobo nadučitelja Jos. Cepuder in Peter Gros, prvi iz Litije, drugi iz Zagorja; oba pa sta trdna pristaša narodne stranke. Po končanej volitvi zahvalita se novoizvoljena častitej gospódi za izkazano jima zaupanje ter obljubita poganjati se vsikdar za povzdigo in napredek narodnega šolstva ter blagor učiteljsstva. Vender pa ni bilo pričakovati takega izida, ker agitalo se je strastno in uplivalo posebno na neodločne, malo samostojne došle. — Učitelji gotovo sami najbolj vedó, komu je upati in nasprotno; naj bi se pri jednacijh prilikah ne nadlegovali in motili s puhlimi frazami.

— (Veteransko koračnico), katero je zložil in p. n. veteranom v Št. Mariji pri Jelšah posvetil g. Fran Jurkovič, tamošnji nadučitelj, bode gotovo vse naše slovenske veterane razveselila. Odslej se je bode lahko vsako tako društvo posluževalo, gredóč kam, kot prave koračnice; v krasnem „trio“ podal nam je g. J. Gabersček prav primerne besede, katere se lahko po godbinah glasovih pevajo. Gabersčekov prav srečno sestavljeni tekst slove:

Spomin sladák vojaških let,
Spomin na hrabrost naših čet,
Povrača se nam dan na dan,
Še meč pogreša krepka dlan!
Še puško vsak bi nosil rad,
Prišel vojaških se navad,
Bi rad podal se v boja grom:
Za carja in za dom.
In kadar trume vnete
Za pravice svete
Na sovrage klete
Stavijo se v bran,
Mi hočemo rojaki,
Služeni vojaki,
Vedno še junaki
Sablo vzeti v dlan.

Na veselicah v dvoranah pa naj bo ta koračnica v prihodnje za zmirom u vodna točka, kar se tem lažje spolni, ker je nadarjeni g. skladatelj sam priredil in obelodanil partituro za velik orkester. Naj tako napreduje. Pričakujemo od g. Jurkoviča še mnogo lepega in lepšega, vsaj ta op. 2 nam je zelo ugajal. Izdaja za klavir se je, mimogrede rečeno, ukusno, prav salonsko tiskala, radi tega zdela se bode vsakemu njena cena (55 kr.)

zelo nizka. — Priporočamo jako toplo to prav a tempo nam došlo kompozicijo, katero je založil in prodaja g. Konstantin Tandler v Gradci, Frančiškov trg šte. 1. B—k.

— (Za vojskino dopolnjevanje na Kranjskem) je vsled nove vojskine preustrojbe c. kr. vojno ministerstvo določilo, da v prihodnje politična okraja Postojna in Logatec spadata k dopolnitvenemu okrajnemu poveljstvu pehotnega polka št. 97 v Trstu, a vsi drugi politični okraji bodo sestavljali dopolnitveni okraj pehotnega polka št. 17.

— (Plesni venček v Ptui.) Od ptujske Čitalnice osnovani ples dne 20. t. m. se je vseskozi izvrstno obnesel. Mnogo tukajšnje intelligence, ves častniški korps našega regimenta št. 87 (4. bataljon) počastilo je ples s svojo navzočnostjo. Dvorana je bila jako ukusno okinčana. Oddelek godbe 47. regimenta sviral je z znano preciznostjo. Lepota, prijaznost in elegantne toalete mnogobroj-nega krasnega spola nas je tako očarala, da smo rajali do ranega jutra. Plesalo se je 6 kadrilj. Kakor čujemo, bode Čitalnica letos tudi kakor prejšnja leta priredila veliki ples v kostumih.

— („Nova Zastava“) bode ime listu, ki bode začel pod tem naslovom izhajati v Pešti. Smer in program bode mu baje praktična po gaslu: „Media tenuere beati.“ Glavni uredniki bodo: dr. N. Maksimović, Stj. Popović Vacki in Stj. P. Popović. Tako poroča v Veršeci izhajajoči list „Srbstvo“. Miletičeva „Zastava“ prešla je po poročilu nekaterih časnikov v roke ministra Tisze za 26.000 gold. Bode li gori imenovani novi list naslednik stare „Zastave“ za srbske rodoljube, si po programu, da bode hodil le srednjo pot, ne usojamo sklepati.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 22. januarja. Jezikovni odsek zavrgel je predlog Wurmbrandov.

Pariz 22. januarja. Bivša cesarica Evgenija prišla je zvečer v Pariz. Govori se, da se je senat konstituiral kot najvišje sodišče, da sodi princa Napoleona. Desnica, radikalna levica in najskrajnejša levica so sklenile, zavrniti predlogo proti pretendentom; Union republicaine nagiba k transakciji.

Hamburg 23. januarja. Šestnajstotica pasažirjev od unesrečene ladije „Cimbria“, katere je rešila ladija „Diamant“, dospeli so včeraj popoldne semkaj. Ti rešeni bili so, ko se je njihov čoln preobrnil skozi, deset ur v največjem smrtnem strahu v takelaži Cimbrije. Vsi hvalijo soglasno obnašanje kapitana in mornarjev, ki so vse možno storili za rešitev, dokler so sami poginili. Rešenci pripovedujejo, da so se luči na „Sultanu“ raz jamboro razločno videle, klic na pomoč moral se je čuti na krovu Sultanovem, a Sultan je odplul.

Razne vesti.

* (Zdravstvena statistika Avstrije.) Po poročilu statistične centralne komisije je v Avstriji 509 zasobnih in javnih bolnišnic, v katerih se zdravi vsako leto 242.800 bolnikov. Izmej teh jih je 11% umrlo. Mej boleznimi, ki so se lečile v bolni-cah, širijo se najbolj spolovne, kajti 10.09% vseh bolnikov bilo je sifilitičnih, v drugej vrsti pa je tuberkuloza, katerej pripada 6.84% vseh bolnikov; v tretjej vrsti so bolezni vsled poškodovanj in ran. Število umrlih, ne samo v bolnišnicah nego v vsej Avstriji, znašalo je 647.622 ljudi, to je 2.93% vsega prebivalstva. Umrlijnost pa je v raznih kro-novinah zelo nejednaka. Največja umrlijnost je v Bukovini, kjer je umrlo 3.75% prebivalstva, naj-manjša v Tirolskeji z 2.37%. Posebno velika je umrlijnost po mestih, pred vsemi v Ljubljani, Pragi, Celovci in Lincu, kjer je v jednem letu pomrlo več nego 4% prebivalstva. To je tem čudneje, ko je na Dunaji, v največjem me-stu, umrlijnost le malo nad poprečno številko, namreč le 3.18%. Najmanjša je umrlijnost v Solnem Gradu, namreč 2%. Zanimljivo je tudi to, da umrje več možkih nego žensk, prvih namreč 3.38%, slednjih pa le 2.86%. Silne smrti vsled umora, samomora, uboja itd. umrlo je 8079 možkih in 2905 ženskih osob. Samomorov bilo je 1881. l. 3469, (3480 v prejšnjem letu), vsled umora in uboja 734. Največe število umorov in ubojev

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.